

Sygn. akt I C 4156/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Zaporowska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko R. C.

o zapłatę

I zasądza od pozwanemu R. C. na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w B. kwotę 2.240,00 zł (dwa tysiące dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 27 czerwca (...) października 2017 r. do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddała powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.653,60 zł (tysiąc sześćset pięćdziesiąt trzy 60/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1440,00 zł tytułem zastępstwa procesowego;

IV wyrokowi nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

SSR Joanna Bieńkowska-Kolarz

Sygn. akt: I C 4156/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego R. C. kwoty 5823,79 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 2 marca 2016r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwany poprzez podpisanie weksla zobowiązał się do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. W dniu 31 stycznia 2016r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla, jednakże do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie dokonał żadnej wpłaty.

Pozwany nie wniósł odpowiedzi na pozew ani nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany R. C. w dniu 25 sierpnia 2015r. zawarła umowę pożyczki z (...) S.A. z siedzibą w B..

Poprzez podpisanie weksla pozwany zobowiązał się do zapłaty kwoty 5823,79 zł do dnia 1 marca 2016r.

(dowód: weksel k. 7).

Pismem z dnia 31 stycznia 2016r. powód wypowiedział umowę zawartą z pozwanym. W piśmie powód wskazał, że na zadłużenie pozwanego składają się należności z tytułu: niespłaconej pożyczki – 4740 zł, maksymalne umowne odsetki obliczone na podstawie pkt. 9.2 a) postanowień umowy – 20,57 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 9.2 b) postanowień umowy (koszty windykacji) – 948 zł, kwota obliczona na podstawie pkt 9.2 c) postanowień umowy (koszty wydanych zaświadczeń i monitów) – 2288 zł oraz umowne odsetki dzienne obliczone na podstawie pkt 11 .1 umowy – 10,22.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k. 8).

Pozwany dokonał na rzecz powoda spłaty w wysokości 2500 zł.

(okoliczność niekwestionowana).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty przedłożone w toku postępowania.

Przystępując do rozważań, podkreślić należy, iż niniejszy proces miał charakter procesu wekslowego, do którego, w zakresie skutków materialnoprawnych mają zastosowanie szczególne rygory ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (Dz. U. z dnia 11 maja 1936 r., Nr 37, poz. 282).

Szczególony charakter zobowiązania wekslowego przejawia się w tym, iż ma ono charakter samodzielny i abstrakcyjny, a zatem niezależny od przyczyny i podstawy prawnej, które spowodowały jego zaciągnięcie. Samodzielność tego zobowiązania przejawia się w tym, iż wierzyciel może na podstawie samego weksla domagać się od dłużnika zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej. Posiadacz weksla nie musi przy tym wykazywać ani podstawy gospodarczej zobowiązania, ani tego, że w ogóle istniała (por. orzeczenia SN z dnia 30 września 1959 r., NP. 1960, nr 6, s. 859).

W przedmiotowej sprawie, jako iż podstawą dochodzonego przez powoda roszczenia był weksel niezupełny w chwili wystawienia (in blanco), znajduje zastosowanie, odnośnie zarzutów przysługujących dłużnikom wekslowym, art. 10 prawa wekslowego, zgodnie z którym, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten oczywiście odnosi się wprost do weksli trasowanych, jednakże z mocy art. 103 prawa wekslowego ma on również zastosowanie do weksli własnych, a taki właśnie jest podstawą dochodzonego przez powódkę roszczenia.

W przedmiotowej sprawie nie było podstaw, aby kwestionować formalną poprawność wypełnienia weksla in blanco.

Zgodnie z art. 3 ust. 1. Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, mogą być uznane za nieuczciwe, jeśli stoją w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy, praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Ust. 2. Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Fakt, że niektóre aspekty warunku lub jeden szczególnie warunek były negocjowane indywidualnie, nie wyłącza stosowania niniejszego artykułu do pozostałej części umowy, jeżeli ogólna ocena umowy wskazuje na to, że została ona sporządzona w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Jeśli sprzedawca lub dostawca twierdzi, że standardowe warunki umowne zostały wynegocjowane indywidualnie, ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na nim. Ust. 3. Załącznik zawiera przykładowy i niewyczerpujący wykaz

warunków, które mogą być uznane za nieuczciwe. (Przykładowo pkt e - nałożenie na konsumenta obowiązku wniesienia rażąco wysokiego odszkodowania w razie niewykonania przez niego zobowiązań).

Zgodnie z art. 6 ust 1. Ww. Dyrektywy ***Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta***, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Brak inkorporowania ww. dyrektywy do polskiego prawa w całości lub części ma skutek jedynie taki, że dyrektywa stosowana jest bezpośrednio i ma prymat nad porządkiem krajowym.

W rezultacie fakt uzupełnienia weksla in blanco w zakresie, w jakim kwota należności wekslowej wyliczona jest w oparciu o nieuczciwe warunki umowne podlega kontroli Sądu niezależnie od faktu, czy zostały złożone zarzuty od nakazu zapłaty czy też nie. Podkreślenia wymaga, iż takowe stanowisko wyraził Trybunał Sprawiedliwości w wyrokach z dnia 27 czerwca 2000 r. w połączonych sprawach (...) SA przeciwko R. M. Q. (C-240/98) i (...) SA przeciwko J. S. A. P. (C-241/98), J. C. B. (C-242/98), M. B. (C-243/98) i E. F. (C-244/98). T. stanowisko wyraził następnie w wyroku z dnia 14 czerwca 2012r. w sprawie o sygn. C 618/10, w którym wskazał, iż Dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ona przepisom państwa członkowskiego takim jak będące przedmiotem sprawy przed sądem krajowym, które nie zezwalają sądowi krajowemu rozpatrującemu pozew o nakaz zapłaty na dokonanie oceny z urzędu, ab limine litis ani na żadnym innym etapie postępowania – mimo że dysponuje on niezbędnymi w tym celu wszelkimi elementami prawnymi i faktycznymi – nieuczciwego charakteru warunku dotyczącego odsetek za zwłokę znajdującego się w umowie zawartej pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, w braku sprzeciwu wniesionego przez tego ostatniego.

W przedmiotowej sprawie podkreślić należy, iż odpowiedzialność pozwanego względem powoda wynika z art. 3 ust. 1. ustawy o kredycie konsumenckim, z dnia 12 maja 2011 r. (Dz.U.2011.126.715), w której przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, w zw. z art. 720 kc, z którego wynika obowiązek zwrotu przez pożyczkobiorcę otrzymanych sum.

Z uwzględnieniem zastrzeżeń wynikających z przepisów wyżej wskazanych strony mogą, zgodnie z brzmieniem art. 353¹ kc, ułożyć stosunek prawny według swojego uznania.

Ustalając, że pozwany nie zwrócił całej kwoty wynikającej z umowy pożyczki pieniężnej, obowiązek zwrotu zadłużenia nie budzi wątpliwości co do zasady.

Jak wynika z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Z kolei w pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Uwzględniając powyższe, obowiązek zwrotu przez pozwanego kwoty pożyczki, wynikający wprost z przepisu art. 720 kc nie budzi zastrzeżeń co do zasady. Sąd uznał jednak żądanie pozwu jako nazbyt wygórowane.

Jak wynika z dokumentów załączonych w sprawie powód nie tylko domagał się zwrotu przez pozwanego kwoty niespłaconego kapitału (4740 zł), ale także kosztów windykacji (948 zł), odsetek maksymalnych (20,57 zł), kosztów wydania zaświadczenia i monitów (105 zł) a także odsetek umownych (10,22 zł).

W ocenie Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę żądanie zasądzenia od pozwanej pełnej kwoty dochodzonej pozwem jawi się jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, a tym samym nie może korzystać z ochrony prawnej. Zgodnie z powołanymi wyżej przepisami jedynie obowiązek zwrotu kapitału (4740 zł) co do zasady nie budzi wątpliwości.

Wskazać bowiem należy, iż zasady współzycia społecznego w rozumieniu art. 5 k.c. są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy i w takim całościowym ujęciu wyznaczają podstawy, granice i kierunki jej rozstrzygnięcia w wyjątkowych sytuacjach, które przepis ten ma na względzie. Dlatego dla zastosowania art. 5 k.c. konieczna jest ocena całokształtu szczególnych okoliczności danego wypadku w ścisłym powiązaniu nadużycia prawa z konkretnym stanem faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1994 r., II CRN 127/94, niepubl.).

Powód nie wykazał m.in. słuszności swojego roszczenia w części obejmującej koszty windykacji (948 zł), m.in. kierowanych do pozwanej monitów, albowiem nie przedstawił jakichkolwiek poświadczeń doręczeń kierowanych do pozwanego pism, świadczących o korespondencji z nim. Brak jest zatem podstaw do przyjęcia, że powód rzeczywiście poniósł koszty dochodzone z tego tytułu. Wobec powyższego Sąd uznał, iż żądana przez powoda należność z tytułu wezwań i ponagieł jest znacznie zawyżona i w żaden sposób niewykazana przez powoda.

Na uwzględnienie nie zasługiwało również żądanie pozwu w zakresie odnoszącym się do kwoty obliczonej na podstawie pkt 9.2 c) postanowień umowy (105 zł), stanowiącej w rzeczywistości koszty wydanych zaświadczeń i monitów. Powód w żaden sposób nie udowodnił bowiem zasadności roszczenia w tym zakresie.

W ocenie Sądu brak jest również podstaw do uwzględnienia żądania pozwu w zakresie maksymalnych odsetek umownych oraz umownych odsetek dziennych. W tym zakresie wskazania wymaga, iż z przedłożonych przez powoda dokumentów nie wynika, w jakich okresach raty pożyczki miałyby być spłacane, za jakie okresy i na jakiej podstawie powód wyliczył odsetki, oraz od jakich kwot naliczane miałyby być odsetki umowne. W niniejszej sprawie celowym byłoby zatem dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, jednakże przy braku wniosku powoda, tj. zaniechania jakiegokolwiek aktywności w tym zakresie, Sąd nie stwierdził podstaw do dopuszczenia tego dowodu z urzędu. Wobec powyższego żądanie powoda w tym zakresie nie może zostać uwzględnione.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie żądania z tytułu odsetek, kosztów windykacji oraz opłat za wydane zaświadczenia i monity doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współzycia społecznego. Tak ustalone przez powoda opłaty jednoznacznie jawią się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współzycia społecznego. W ocenie Sądu naliczenie ww. opłat stanowi także obejście przepisów ustawy, tj. Kodeksu cywilnego w zakresie odsetek maksymalnych.

Umowa uwzględniająca tak wysoką prowizję, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia tego zapisu przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która nie ma uzasadnienia ani w wysokości inflacji ani w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej, może być sprzeczne z zasadami współzycia społecznego”.

Tym samym, w świetle powyższych rozważań, zdaniem Sądu żądanie pozwu zasadne było wyłącznie co do kwoty 4740 zł.

W konsekwencji dokonania przez pozwanego spłaty na rzecz powoda w kwocie 2500 zł, na podstawie wskazanych powyżej przepisów, w punkcie I wyroku Sąd zasądził na rzecz kwotę 2240 zł.

Dodatkowo na podstawie art. 455 i art. 481 kc, należało zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 27 czerwca 2016r., tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W pkt II wyroku powództwo przeciwko pozwanej w pozostałej części Sąd oddalił.

Powodowi, jako stronie wygrywającej jedynie w części, należy się zwrot kosztów procesu od pozwanej według norm przepisanych stosownie do wyniku sporu – art. 100 kpc.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 kpc Sąd nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności (pkt IV wyroku).

SSR Joanna Bieńkowska - Kolarz